

Crna Gora
Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Adresa: IV proleterske brigade broj 19
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 446 200
+382 20 446 339
fax: +382 20 446 215
www.mrt.gov.me

**Treći polugodišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana
Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU
u oblasti životne sredine i klimatskih promjena
za period 2018-2020.**

- za izvještajni period jul - decembar 2019. godine -

Decembar 2019. godine

SADRŽAJ:

1. Uvod.....	3
2. Pregled realizacije obaveza iz 2018. i 2019. godine po podoblastima	10
1.1 Horizontalno zakonodavstvo	10
1.2 Kvalitet vazduha	11
1.3 Upravljanje otpadom.....	12
1.4 Kvalitet voda.....	14
1.5 Zaštita prirode	17
1.6 Industrijsko zagađenje	20
1.7 Hemikalije	21
1.8 Buka	23
1.9 Civilna zaštita	24
1.10. Klimatske promjene.....	24
3. Preporuke za unapređenje procesa implementacije Akcionog plana	26
ZAKLJUČCI:	27

1. Uvod

Vlada Crne Gore je, na sjednici od 28. jula 2016. godine donijela *Nacionalnu strategiju za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020.* (u daljem tekstu: Strategija s AP).

Strategija s AP je pripremljena i strukturirana da kao sveobuhvatni dokument odgovori na zahtjeve početnog mjerila za Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene (Poglavlje 27), i predstavlja osnov za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena, uključujući i planove za razvoj relevantnih administrativnih kapaciteta i procjenu potrebnih finansijskih sredstava. Takođe, Strategijom s AP predviđena je izrada *Plana reorganizacije i jačanja administrativnih kapaciteta u sektorima životne sredine i klimatskih promjena za period 2017-2020.* (Plan), koji je Vlada donijela na sjednici 12. jula 2017. godine. Planom je detaljno sagledano stanje administrativnih kapaciteta u institucijama na državnom i lokalnom nivou relevantnim za pitanja Poglavlja 27, te definisana potreba za dodatnim angažovanjem 41 novog službenika do 2020. (40 na državnom i 1 na lokalnom nivou). Imajući u vidu činjenicu da se o realizaciji Plana Vlada izvještava na godišnjem nivou, pitanja administrativnih kapaciteta nijesu razmatrana predmetnim Izvještajem.

Poglavlje 27 obuhvata deset podoblasti, i to: Horizontalno zakonodavstvo, Kvalitet vazduha, Upravljanje otpadom, Kvalitet voda, Zaštita prirode, Industrijsko zagađenje, Hemikalije, Buka, Civilna zaštita i Klimatske promjene, i sve su obuhvaćene Strategijom i Akcionim planom.

Ekonomska i finansijska analiza Strategije s AP, kojima se ujedno definišu izvori i modeli finansiranja, pokazale su da će ukupni troškovi usklađivanja sa standardima EU do 2035. godine za oblast životne sredine i klimatskih promjena iznositi 1,42 milijarde EUR.

Strategijom s AP je definisana metodologija izvještavanja, u skladu sa kojom se vrši praćenje realizacije obaveza za svih deset podoblasti, kroz pripremu kvartalnih izvještaja, posredstvom koordinatora podoblasti. Shodno Strategiji s AP, kvartalne i godišnji izvještaj o realizaciji priprema Ministarstvo održivog razvoja i turizma - Direktorat za EU integracije i međunarodnu saradnju, u skladu sa odgovarajućom procedurom i dostavlja Vladi na razmatranje i usvajanje. Od donošenja Strategije s AP, Vlada je usvojila **tri kvartalna Izvještaja o implementaciji Strategije s AP**, i to za periode: **jul-decembar 2016. godine** (I Izvještaj), **januar-mart 2017. godine** (II Izvještaj) i **april-jun 2017. godine** (III Izvještaj), kao i **Godišnji izvještaj za period jul 2016 – decembar 2017. godine.**

Shodno dinamici pregovaračkog procesa, nakon usvajanja Pregovaračke pozicije za Poglavlje 27 i Programa pristupanja Crne Gore EU 2018-2020, revidovan je Akcioni plan Strategije, čime su rokovi za realizaciju obaveza u potpunosti usklađeni sa navedenim dokumentima i prilagođeni trenutnom stanju i postignutom napretku u oblasti životne sredine i klimatskih promjena.

Akcioni plan Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena za period 2018-2020. (Akcioni plan Strategije 2018 – 2020.) donešen je na Sjednici Vlade 21. juna 2018. godine i **istim je predviđeno polugodišnje izvještavanje o realizaciji.**

Akcionim planom Strategije 2018 – 2020. predviđena je realizacija ukupno 253 obaveze, (131 u okviru transpozicije i 122 u okviru implementacije), dok istim nisu prepoznate obaveze čiji rok za realizaciju prelazi 2020, a za koje su Pregovaračkom pozicijom zahtijevani tranzicioni periodi.

Prvi polugodišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena za period 2018-2020. za izvještajni period jul - decembar 2018. godine usvojen je na sjednici Vlade od 27. decembra 2018. godine, i shodno istom stepen realizacije planiranih obaveza za izvještajni period iznosio je **48%**. Od ukupno **125 obaveza** (71 u dijelu transpozicije i 54 u dijelu implementacije), **realizovano je 60**, (32 u dijelu transpozicije (45,07%) i 28 u dijelu implementacije (51,85%)).

Drugi polugodišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena za period 2018-2020. za izvještajni period januar – jun 2019. godine usvojen je na sjednici Vlade od 11. jula 2019. godine, i shodno istom stepen realizacije obaveza iz 2018. godine bio je **35,38%**, dok je stepen realizacije obaveza iz perioda januar – jun 2019. godine bio **35,3%**.

Treći polugodišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena za period 2018-2020. za izvještajni period jul-decembar 2019. godine obuhvata pregled nerealizovanih obaveza iz 2018. godine (ukupno 42, i to 32 u dijelu transpozicije i 10 u dijelu implementacije), nerealizovanih obaveza planiranih za period januar – jun 2019. godine (ukupno 11 i to 4 u dijelu transpozicije i 7 u dijelu implementacije) i obaveza planiranih za period jul - decembar 2019. godine (ukupno 47 i to 23 u dijelu transpozicije i 24 u dijelu implementacije).

Analiza stepena realizacije obaveza iz 2018. godine

Akcionim planom Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena 2018-2020. za period jul – decembar 2018. godine bila je predviđena realizacija ukupno 125 obaveza (71 u dijelu transpozicije i 54 u dijelu implementacije), **od čega je do kraja 2018. godine realizovano 60 obaveza (48%)** i pregled istih nije obuhvaćen ovim izvještajem.

Shodno ***Drugom polugodišnjem izvještaju o realizaciji Akcionog plana Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena za period 2018-2020. za izvještajni period januar – jun 2019. godine*** od preostalih 65 obaveza iz 2018. godine **realizovane su 23** (7 u dijelu transpozicije i 16 u dijelu implementacije), te je stepen realizacije **35,38%**.

U periodu jul-decembar 2019. godine od preostale 42 obaveze iz 2018. godine realizovane su 23, **što čini stepen realizacije od 54,8%**.

Analiza stepena realizacije obaveza iz 2019. godine

Akcionim planom Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena 2018-2020. za 2019. godinu predviđena je realizacija 64 obaveze (31 u dijelu transpozicije i 33 u dijelu implementacije).

Shodno ***Drugom polugodišnjem izvještaju o realizaciji Akcionog plana Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena za period 2018-2020. za izvještajni period januar - jun 2019. godine.*** od planiranih 17 (10 u dijelu transpozicije i 7 u dijelu implementacije) **realizovano je 6 obaveza** (3 u dijelu transpozicije i 3 u dijelu implementacije), **te je stepen realizacije bio 35,3%.**

U periodu jul - decembar 2019. godine, realizovano je 5 obaveza koje su bile planirane za period januar – jun 2019. godine, te je realizovano **ukupno 11 obaveza** planiranih za period januar – jun 2019. godine.

U nastavku je tabela ukupne realizacije obaveza iz perioda januar – jun 2019. godine:

	Podoblast	Planirane obaveze			Realizovane obaveze			Stepen realizacije
		Transpozicija	Imlementacija	Ukupno	Transpozicija	Imlementacija	Ukupno	
1.	Horizontalno zakonodavstvo	1	3	4	1	3	4	100%
2.	Kvalitet vazduha	1	1	2	1	/	1	50%
4.	Kvalitet voda	4	4	8	1	2	3	37,5%
5.	Zaštita prirode	/	2	2	/	2	2	100%
7.	Hemikalije	1	/	1	1	/	1	100%
UKUPNO		7	10	17	4	7	11	64,7%

U periodu jul – decembar 2019. godine, od 47 planiranih obaveza za period jul – decembar 2019. godine (23 u dijelu transpozicije i 24 u dijelu implementacije), **realizovano je 11** (4 u dijelu transpozicije i 7 u dijelu implementacije), **te je stepen realizacije obaveza planiranih za period jul – decembar 2019. godine 23.4%.**

U nastavku je dat tabelarni prikaz realizacije obaveza planiranih za jul – decembar 2019. godine:

	Podoblast	Planirane obaveze			Realizovane obaveze			Stepen realizacije
		Transpozicija	Imlementacija	Ukupno	Transpozicija	Imlementacija	Ukupno	
1.	Horizontalno zakonodavstvo	/	2	2	/	0	0	0%
2.	Kvalitet vazduha	/	1	1	/	1	1	100%
3.	Upravljanje otpadom	7	/	7	0	/	0	0%
4.	Kvalitet voda	/	9	9	/	2	2	22,2%
5.	Zaštita prirode	7	6	13	0	3	3	23,1%
6.	Industrijsko zagađenje	3	1	4	3	0	3	75%
7.	Hemikalije	1	3	4	1	1	2	50%
8.	Buka	/	1	1	/	0	0	0%
9.	Civilna zaštita	/	1	1	/	0	0	0%
10.	Klimatske promjene	5	/	5	0	/	0	0%
UKUPNO		23	24	47	4	7	11	23,4%

Najveći stepen realizacije obaveza iz perioda jul – decembar 2019. godine postignut je u podoblastima Kvalitet vazduha i Industrijsko zagađenje.

Potrebno je dodatne napore uložiti u podoblastima Horizontalno zakonodavstvo, Buka, Civilna zaštita i Klimatske promjene, u kojima nije realizovana nijedna obaveza iz perioda jul – decembar 2019. godine.

Shodno navedenom, od **ukupno planirane 64 obaveze za 2019. godinu, realizovane su 22** (8 u dijelu transpozicije i 14 u dijelu implementacije), **te je ukupan stepen realizacije obaveza iz 2019. godine 34.4%.**

U nastavku je dat tabelarni prikaz ukupne realizacije obaveza iz 2019. godine:

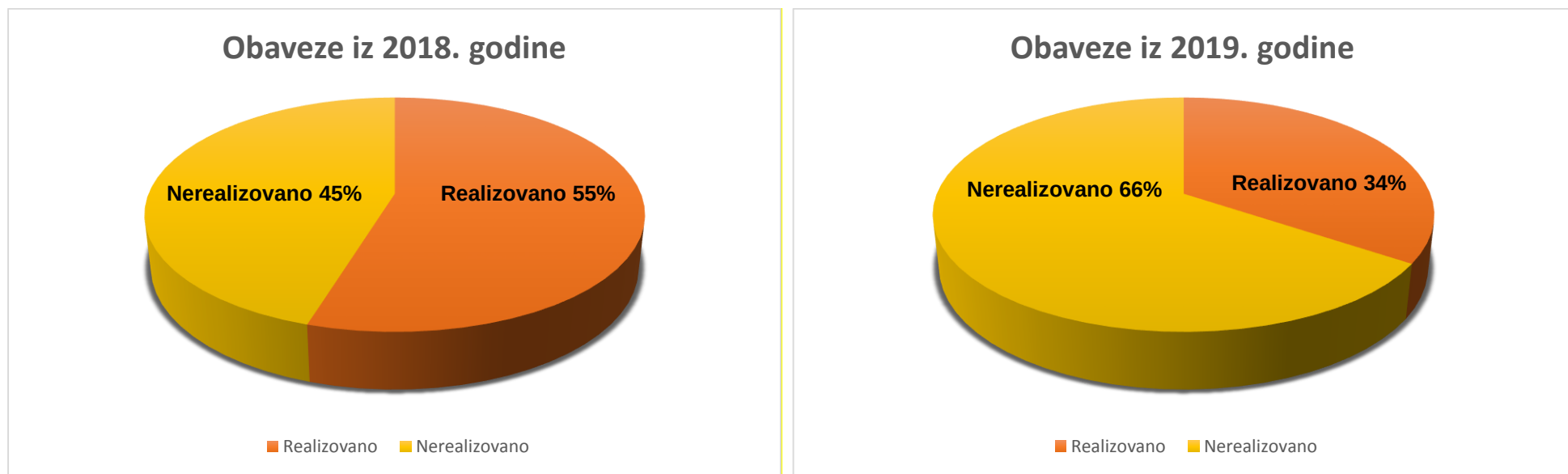
	Podoblast	Planirane obaveze			Realizovane obaveze			Stepen realizacije
		Transpozicija	Imlementacija	Ukupno	Transpozicija	Imlementacija	Ukupno	
1.	Horizontalno zakonodavstvo	1	5	6	1	3	4	66.7%
2.	Kvalitet vazduha	1	2	3	1	1	2	66.7%
3.	Upravljanje otpadom	7	0	7	0	0	0	0%
4.	Kvalitet voda	4	13	17	1	4	5	29,4%
5.	Zaštita prirode	7	8	15	0	5	5	33,3%

6.	Industrijsko zagađenje	3	1	4	3	0	3	75%
7.	Hemikalije	2	3	5	2	1	3	60%
8.	Buka	/	1	1	0	0	0	0%
9.	Civilna zaštita	/	1	1	0	0	0	0%
10.	Klimatske promjene	5	/	5	0	0	0	0%
UKUPNO		30	34	64	8	14	22	34,4%

Najveći stepen realizacije postignut je u podoblastima Industrijsko zagađenje, Horizontalno zakonodavstvo i Kvalitet vazduha.

Nepohodno je uložiti dodatne napore u realizaciji obaveza iz podoblasti Upravljanje otpadom, Buka, Civilna zaštita i Klimatske promjene.

U nastavku je dat grafički prikaz stepena realizacije obaveza iz 2018. i 2019. godine:

Finansijski aspekt

Za oblast životne sredine i klimatskih promjena, odnosno usklađivanje sa standardima EU i realizaciju obaveza iz evropske agende u prethodnom periodu uloženo je aproksimativno 46 miliona EUR.

Kroz IPA I perspektivu (2007-2013) utrošeno je 42.350.000 EUR.

Takođe, u okviru IPA II perspektive (2014-2020) je opredijeljeno preko 35 miliona EUR za sektor životne sredine i klimatskih akcija. Kroz ovu perspektivu će za sektor životne sredine i klimatskih akcija biti implementirani projekti za koje su alocirana sredstva kroz Godišnji akcijski program za 2014. godinu (IPA 2014), Godišnji akcijski program za 2016. godinu (IPA 2016) i Godišnji akcijski program za 2019. godinu (IPA 2019). iz IPA 2014 programa jedan projekat je završen, drugi će biti završen u I kvartalu 2020. Projekti iz IPA 2016 programa su trenutno u fazi ugovaranja - ugovorni rok ističe 21.12.2020. godine, a do sada je potpisan jedan od 10 ugovora. IPA 2019 program je usvojen od strane Evropske komisije 15.11.2019. godine i u toku je priprema dokumentacije za infrastrukturne projekte koji će biti realizovani u okviru programa.

Akronimi

AZPŽS	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine
CETI	Centar za ekotoksikološka ispitivanja
JLS	Jedinice lokalne samouprave
ME	Ministarstvo ekonomije
MORT	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
	DEUMS – Direktorat za EU integracije i međunarodnu saradnju
	DŽS – Direktorat za životnu sredinu
	DUOKR – Direktorat za upravljanje otpadom i komunalni razvoj
	DKP – Direktorat za klimatske promjene
MPRR	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
MSP	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
	DVS – Direktorat za vanredne situacije
MZ	Ministarstvo zdravlja
UBHVFP	Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove
UC	Uprava carina
UIP	Uprava za inspekcijske poslove
UV	Uprava za vode
UŠ	Uprava za šume
ZHS	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju

1. PREGLED REALIZACIJE OBAVEZA IZ 2018. I 2019. GODINE¹

1.1 Horizontalno zakonodavstvo

U podoblasti Horizontalno zakonodavstvo od 3 preostale obaveze iz 2018. godine (u dijelu transpozicije) realizovana je 1 obaveza, **što čini stepen realizacije od 33,3%.**

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE							
HORIZONTALNO ZAKONODAVSTVO							
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Regulativa Komisije 268/2010/EU (Pristup prostornim podacima)	1	Donošenje podzakonskog akta	MORT - DŽS	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	Metodologija izrade Strategije za Poglavlje 27 podrazumijevala je da Strategija obuhvati kompletnu pravnu tekovinu Poglavlja 27 koja treba da bude prenešena u nacionalno zakonodavstvo. Pravna tekovina EU, kao živa materija, u međuvremenu je pretrpjela određene promjene, koje su se odrazile na dinamiku i prioritizaciju obaveza iz Strategije za Poglavlje 27, i usljed čega se kasnilo sa realizacijom obaveze. Navedeno predstavlja obavezu od dana ulaska u EU. Radna verzija pravilnika je pripremljena. Donošenje podzakonskog akta očekuje se u IV kvartalu 2019.
2.	Odluka Komisije 2009/442/EZ (Monitoring i Izvještavanje)	2	Donošenje podzakonskog akta	MORT - DŽS	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	Kako je u toku izmjena i donošenje Odluke u EU koja se odnosi na monitoring i izvještavanje, čije se usvajanje očekuje do kraja 2019, realizacija ove obaveze je pomjerena za IV kvartal 2020.
3.	Regulativa 401/2009/EZ (EEA i EIONET)	3	Donošenje podzakonskog akta	MORT - DŽS	IV kvartal 2018.	REALIZOVANO	Pravilnik o bližem sadržaju podataka o stanju životne sredine, načinu i rokovima dostavljanja tih podataka „Sl. list Crne Gore, br. 40/2019“ od 19.7.2019.

Za period jul-decembar 2019. godine u podoblasti Horizontalno zakonodavstvo planirana je realizacija 2 obaveze (dijelu implementacije), od čega nijedna nije realizovana.

PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA							
HORIZONTALNO ZAKONODAVSTVO							
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Direktiva 2008/99/EZ (Zaštita životne sredine kroz krivični zakon)	1	Sprovođenje Plana	MORT	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Kroz TAIEK instrument odobrena je studijska posjeta u cilju jačanja kapaciteta krivično pravne zaštite. Nakon studijske posjete biće organizovane radionice u Crnoj Gori za sve relevantne aktere u ovoj oblasti.

¹ Tabelarni prikaz ne obuhvata obaveze planirane za period januar – jun 2019. godine koje su realizovane u roku.

2.	Preporuke 2001/331/EZ (Inspekcija)	2	Sprovođenje Plana	UIP	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Rad ekološke inspekcije u velikoj mjeri je usklađen sa Preporukama o minimalnim kriterijumima za vršenje poslova inspeksijskog nadzora u oblasti životne sredine. Dio preporuka koji je nedostajao a koji se tiče zajedničkih inspeksijskih nadzora operatera su u najvećoj mjeri uređena kroz Zakon o industrijskim emisijama. Za punu implementaciju predmetnih preporuka, koje se odnose na zajedničke inspeksijske nadzore nadležnih inspekcija i izvještavanje, potrebno je donijeti podzakonski akt i organizovati obuke za sve nadležne inspekcije.
----	------------------------------------	---	-------------------	-----	------------------	----------------------	---

1.2 Kvalitet vazduha

U podblasti Kvalitet vazduha nema nerealizovanih obaveza iz 20018. godine. Za period jul – decembar 2019. godine planirana je realizacija 1 obaveze u dijelu implementacije i ista je realizovana, što čini **stepen realizacije od 100%**.

PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA							
KVALITET VAZDUHA							
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Direktiva o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih zagađujućih materija 2016/2284/EU	1	Unapređenje vođenja inventara acidifikujućih i eutrofikujućih zagađujućih materija i prekursora ozona	AZPŽS	II kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Pripremljen je koncept projekta „Jačanje implementacije direktive (EU) 2016/2284 o smanjenju emisija određenih zagađujućih materija na nacionalnom nivou“. AZPŽS je u okviru UNDP/GEF(CBIT) projekta „Jačanje crnogorskog nacionalno utvrđenog doprinosa (NDC) i akcija adaptacije u okviru transparentnosti“ kandidovala aktivnosti kreiranja integrisanog alata za ažuriranje LRTAP i GHG inventar kao ažuriranje nedostajućih LRTAP inventara. U toku je odlučivanje o zahtjevu. Takođe, pripremljen je predlog projekta u okviru TAIEX mehanizma (Twinning Light) kojim se takođe predlažu ove aktivnosti.
2.	Direktiva 2008/50/EZ (o kvalitetu vazduha i čistijem vazduhu u Evropi - AAQ)	2	Proširenje mreže mjernih stanica za praćenje kvaliteta vazduha i realokacija postojećih mjernih mjesta, obnova EMEP stanice i nabavka dodatne analitičke opreme za laboratoriju	AZPŽS ZHS CETI	III kvartal 2019.	REALIZOVANO	IPA Projekat „Jačanje kapaciteta za upravljanje kvalitetom vazduha u Crnoj Gori“ (2014/032-803.09/ME/ AirQuality uspješno je završen 27.9.2019. Mreža za praćenje kvaliteta vazduha proširena je na 10 (u odnosu na prethodnih 7) automatskih stanica, uključujući i obnovu EMEP stanice za praćenje prekograničnog prenosa zagađenja, koja je postavljena u Velimlju (opština Nikšić). Nabavljena je projektom planirana dodatna mjerna i analitička oprema.
3.	Direktiva 2004/107/EZ (As, Hg, Ni, i PAH – «4.„ćerka“ Direktiva»)						

1.3 Upravljanje otpadom

U podoblasti Upravljanje otpadom nije realizovana nijedna od 11 obaveza iz 2018. godine (u dijelu transpozicije).

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE							
UPRAVLJANJE OTPADOM							
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Direktiva 2008/98/EZ (Okvirna Direktiva o otpadu)	1	Donošenje Zakona	MORT - DUOKR	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	Predložene su izmjene Predloga zakona o upravljanju otpadom koje nijesu bile predmet Javne rasprave (zabrana plastičnih kesa i uvođenje depozitnog sistema) i koje zahtijevaju dodatne konsultacije sa članovima Radne grupe. Planirano je da Zakon bude usvojen u I kvartalu 2020.
2.	Direktiva 94/62/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta (Ambalaža i ambalažni otpad)	2	Donošenje Zakona	MORT - DUOKR	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	
3.	Direktiva 2006/66/EZ (Baterije i akumulatori)	3	Donošenje Zakona	MORT - DUOKR	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	
4.	Regulativa Komisije 493/2012/EU (Računanje efikasnosti reciklaže – Baterije i akumulatori)	4	Donošenje Zakona	MORT - DUOKR	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	
5.	Direktiva Komisije 93/86/EEZ (Označavanje baterija)	5	Donošenje Zakona	MORT - DUOKR	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	
6.	Direktiva 2012/19/EU (WEEE)	6	Donošenje Zakona	MORT - DUOKR	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	S obzirom da je donošenje podzakonskog akta uslovljeno donošenjem Zakona o upravljanju otpadom rok za realizaciju ove aktivnosti pomjeren je za IV kvartal 2020.
		7	Donošenje podzakonskog akta	MORT - DUOKR	III kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	
7.	Direktiva 2011/65/EU (RoHS)	8	Donošenje Zakona	MORT - DUOKR	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	Predložene su izmjene Predloga zakona o upravljanju otpadom koje nijesu bile predmet Javne rasprave (zabrana plastičnih kesa i uvođenje depozitnog sistema) i koje zahtijevaju dodatne konsultacije sa članovima Radne grupe. Planirano je da Zakon bude usvojen u I kvartalu 2020.
8.	Direktiva 2000/53/EZ (Otpadna vozila)	9	Donošenje Zakona	MORT - DUOKR	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	
9.	Direktiva Savjeta 86/278/EEZ (Kanalizacioni mulj)	10	Izmjene i dopune podzakonskog akta / donošenje podzakonskog akta	MORT - DUOKR	III kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	S obzirom da je donošenje podzakonskog akta uslovljeno donošenjem Zakona o upravljanju otpadom rok za realizaciju ove aktivnosti pomjeren je za IV kvartal 2020.
10.	Direktiva 2006/21/EZ (Rudarski otpad)	11	Donošenje Zakona	MORT - DUOKR ME	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	Predložene su izmjene Predloga zakona o upravljanju otpadom koje nijesu bile predmet Javne rasprave (zabrana plastičnih kesa i uvođenje depozitnog sistema) i koje zahtijevaju dodatne konsultacije sa članovima Radne grupe. Planirano je da Zakon bude usvojen u I kvartalu 2020.

U podoblasti Upravljanje otpadom za period jul – decembar 2019. godine nije realizovana nijedna od planiranih 7 obaveza (u dijelu transpozicije) za period jul – decembar 2019. godine.

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE						
UPRAVLJANJE OTPADOM						
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status
1.	Direktiva 2008/98/EZ (Okvirna direktiva o otpadu)	1	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2019.	NEREALIZOVANO
2.	Direktiva 94/62/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta (Ambalaža i ambalažni otpad)	2	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2019.	NEREALIZOVANO
3.	Direktiva 2006/66/EZ (Baterije i akumulatori)	3	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2019.	NEREALIZOVANO
4.	Regulativa Komisije 493/2012/EU (Računanje efikasnosti reciklaže – Baterije i akumulatori)	4	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2019.	NEREALIZOVANO
5.	Direktiva Komisije 93/86/EEZ (Označavanje baterija)	5	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2019.	NEREALIZOVANO
6.	Direktiva 2000/53/EZ (Otpadna vozila)	6	Donošenje podzakonskog akta	MORT	III kvartal 2019.	NEREALIZOVANO
7.	Direktiva 2006/21/EZ (Rudarski otpad)	7	Donošenje podzakonskih akata	MORT ME	III kvartal 2019.	NEREALIZOVANO

Donošenje podzakonskog akta koji se odnosi na Direktivu 2006/66/EZ i Regulativu Komisije 493/2012/EU je planirano za I kvartal 2021. godine. S obzirom da je donošenje preostalih podzakonskih akata uslovljeno donošenjem Zakona o upravljanju otpadom, rok za realizaciju ovih obaveza biće naknadno utvrđen.

1.4 Kvalitet voda

U podoblasti Kvalitet voda realizovane su sve 4 preostale obaveze iz 2018. godine (u dijelu implementacije), **što čini stepen realizacije od 100%.**

PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA						
KVALITET VODA						
Br	Naziv EU propisa	Mjera	Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Direktiva 2000/60/EZ (Okvirna direktiva o vodama)	1 Uspostavljanje mreže mjernih stanica za površinske i podzemne vode	ZHS	II kvartal 2018.	REALIZOVANO	Mjera se realizovala kroz projekte „Jačanje kapaciteta u cilju implementacije Okvirne direktive o vodama u Crnoj Gori“ i „Upravljanje slivom rijeke Drine na Zapadnom Balkanu“, koje vodi MPRR, a ZHS je jedan od korisnika. Kroz IPA projekat „Jačanje kapaciteta u cilju implementacije Okvirne direktive o vodama u Crnoj Gori“, , u prethodnom periodu, završena je nadogradnja opreme za 17 hidroloških stanica, od kojih se 6 nalazi u Jadranskom slivu, a 11 u Crnomorskom slivu. Od navedenih 17 hidroloških stanica: - 15 hidroloških stanica je nadograđeno na najsavremeniji GPRS prenos podataka, - 11 hidroloških stanica je unaprijeđeno na savremeni PLS senzor za mjerenje vodostaja i temperature vode, - 9 hidroloških stanica je unaprijeđeno na najnoviji data logger OTT netDL500, sa integrisanim GPRS modemom. Takođe, kroz projektne aktivnosti je nabavljeno je i instalirano još 10 novih hidroloških stanica sa GPRS prenosom podataka, automatskom mjernom opremom sa senzorom na pritisak i temperaturu i solarnim napajanjem. Kroz projektne aktivnosti je realizovano i uspostavljanje mreže za monitoring podzemnih voda. Lokacije za monitoring podzemnih voda su definisane kroz projekte aktivnosti od strane konsultanata angažovanih od strane Delegacije EU i MPRR. Ukupan broj lokacija koje sada čine mrežu za sistematski monitoring podzemnih voda u nadležnosti ZHS je 49, od kojih su 34 sa automatskim prenosom podataka.
2.	Direktiva 91/271/EEZ (Komunalne otpadne vode) i Odluka 2014/431/EU (Format izvještavanja)	2 Revizija Strateškog master plana i priprema Specifičnog plana za implementaciju direktive (DSIP)	MORT JLS	II kvartal 2018.	REALIZOVANO	Plan upravljanja komunalnim otpadnim vodama 2020-2035. usvojen na sjednici Vlade od 3.10.2019.

3.	Direktiva 2006/118/EZ (Podzemne vode)	3	Definisanje podzemnih vodnih tijela	MPRR - UV	II kvartal 2018.	REALIZOVANO	Podzemna vodna tijela su definisana, i ista će biti dio Programa monitoringa voda za 2020. čije se usvajanje očekuje u 2019. Sredstva za proces definisanja vodnih tijela podzemnih voda obezbijedena su kroz IPA 2014-2020. Vodna tijela podzemnih voda su definisana i prikazana u Nacrtu plananova upravljanja vodama rječnog sliva koji su upućeni svim institucijama na mišljenje.
		4	Uspostavljanje mreže mjernih stanica i monitoringa podzemnih voda	MPRR – UV ZHS	II kvartal 2018.	REALIZOVANO	Monitoring voda je uspostavljen.

U podoblasti Kvalitet voda za period jul – decembar 2019. godine planirana je realizacija 9 obaveza (u dijelu implementacije) od čega su realizovane 2, **te je stepen realizacije 22,2%**. Takođe, realizovane su i 3 obaveze koje su bile planirane za period januar – jun 2019. godine.

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE							
KVALITET VODA							
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Direktiva Savjeta 98/83/EZ (Voda za piće)	1	Pravilnik o sadržini izvještaja o izvršenoj analizi vode u postupku monitoringa i praćenja zdravstveno ispravnosti vode za ljudsku upotrebu	MZ	I kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Pravilnik je pripremljen i poslat Sekretarijatu za zakonodavstvo na mišljenje.
		2	Pravilnik o bližim sanitarno-tehničkim, higijenskim i drugim uslovima koje moraju da ispunjavaju sistemi za javno vodosnabdijevanje		I kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Zbog brojnih normativnih aktivnosti Ministarstva zdravlja, u izvještajnom periodu kako planiranih u PRV i PPCG, tako i vanrednih, u skladu sa tekućim aktivnostima i programskim zadacima i usljed ograničenih kadrovskih kapaciteta i potrebe većeg angažovanja uže stručnih lica, ova aktivnost nije mogla biti realizovana.
2.	Direktiva 2008/56/EZ (Okvirna direktiva o morskoj strategiji, MSFD) i Direktiva 2017/845/EU kojom se mijenja i dopunjuje MSFD (u pogledu indikativnih listi elemenata koji treba da budu uzeti u obzir za pripremu morskih strategija)	3	Izrada zakona	MORT - DKPMP	II kvartal 2019.	REALIZOVANO	Predlog zakona utvrđen na sjednici Vlade od 17.10.2019.

3.	Direktiva 2014/89/EU (Direktiva o prostornom planiranju namjene morskog područja)	4	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata	MORT - DKPMP	II kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Očekuje se finalizacija pravilnika, ili predlog za drugi način transpozicije direktive.
PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA							
KVALITET VODA							
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Direktiva 98/83/EZ (Voda za piće)	5	Unaprijediti kontrolu kvaliteta vode za piće (kontrola malih seoskih vodovoda)	MZ IJZ	II kvartal 2019.	REALIZOVANO	Kontrola kvaliteta vode za piće malih seoskih vodovoda, koji snabdijevaju preko 50 stanovnika sprovodi se kroz monitoring vode za ljudsku upotrebu.
2.	Direktiva 2008/56/EZ (Okvirna direktiva o morskoj strategiji) i Direktiva 2017/845/EU kojom se mijenja i dopunjuje MSFD (u pogledu indikativnih listi elemenata koji treba da budu uzeti u obzir za pripremu morskih strategija)	6	Izrada Strategije mora: Početna procjena stanja morske sredine	MORT - DKPMP AZPŽS	II kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Obaveza će se realizovati kroz projekat "Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja vodama u Crnoj Gori", koji se finansira iz IPA 2016. Projekat je počeo 14.11.2019. Realizacija se očekuje do kraja 2020.
		7	Definisanje kriterijuma i metodoloških standarda za određivanje dobrog stanja morske životne sredine (GES)	MORT AZPŽS	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	
		8	Definisanje ciljeva i povezanih indikatora za postizanje dobrog stanja morske sredine (GES)	MORT AZPŽS	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	
3.	Direktiva 2008/56/EZ (Okvirna direktiva o morskoj strategiji) i Direktiva (EU) 2017/845 kojom se mijenja i dopunjuje MSFD (u pogledu indikativnih listi elemenata koji treba da budu uzeti u obzir za pripremu morskih strategija)	9	Izrada i donošenje zakona	MORT - DKPMP	II kvartal 2019.	REALIZOVANO	Predlog zakona utvrđen na sjednici Vlade od 17.10.2019.
4.	Direktiva 2014/89/EU (Direktiva o prostornom planiranju namjene morskog područja)	10	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji	MORT - DKPMP	II kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Očekuje se finalizacija pravilnika, ili predlog za drugi način transpozicije direktive.
5.	Direktiva 2000/60/EZ (Okvirna direktiva o vodama)	11	Uspostavljanje monitoringa površinskih, podzemnih i priobalnih morskih voda	ZHS MPRR (UV) AZŽS	IV kvartal 2019.	REALIZOVANO	Monitoring je uspostavljen, dok se u sljedećoj godini očekuje unapređenje istog.

6.	Direktiva Komisije 2009/90/EZ (Tehničke analize i praćenje statusa voda)	12	Obezbjedenje osiguranja kvaliteta/kontrole kvaliteta pri monitoringu kvaliteta voda (QA/QC)	ZHS AZPŽS	IV kvartal 2019.	REALIZOVANO	Akreditacijom potvrđena kompetentnost laboratorije za ispitivanje površinskih voda po Standardu MEST EN ISO/17025:2018.
7.	Direktiva 2006/7/EZ (Vode za kupanje)	13	Uspostaviti monitoring voda za kupanje u skladu sa direktivom	JPMD ZHS	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Realizacija obaveze se očekuje 2021.
		14	Ojačati laboratorijske kapacitete za monitoring i izvještavanje	JPMD ZHS AZPŽS	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Realizacija obaveze se očekuje 2021.
8.	Direktiva Savjeta 91/676/EEZ (Nitrati)	15	Odluka o određivanju ranjivih područja	MPRR (UV)	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	U toku je realizacija. Urađen predlog i poslat Sekretarijatu za zakonodavstvo na mišljenje
9.	Direktiva 2008/105/EZ (Standardi kvaliteta voda - EQS)	16	Unapređenje sistema monitoringa i izvještavanja	MPRR (UV) ZHS AZPŽS	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Realizacija obaveze se očekuje 2021.
10.	Direktiva 2007/60/EZ (Rizici od poplava)	17	Izrada preliminarne procjene rizika od poplava	MPRR (UV)	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Zbog kašnjenja projekta realizacija se očekuje u IV kvartalu 2020.

1.5 Zaštita prirode

U podoblasti Zaštita prirode od 5 obaveza iz 2018. godine (1 u dijelu transpozicije i 4 u dijelu implementacije) realizovane su 2 (1 u dijelu transpozicije i 1 u dijelu implementacije) , **što čini stepen realizacije od 40%.**

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE								
ZAŠTITA PRIRODE								
Br	Naziv EU propisa		Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Regulativa Savjeta Br. 3254/91/EEZ (Zamke za hvatanje životinja)		1	Donošenje Zakona	MPRR MORT - DŽS	IV kvartal 2018.	REALIZOVANO	Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o divljači i lovstvu biće utvrđen na Vladi do kraja 2019.
PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA								
ZAŠTITA PRIRODE								
Br	Propis EU	Aktivnost		Radnje	Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Direktiva 83/129/EEZ (uvoz kože i drugih derivata foka)	Pripremiti i sprovesti poseban plan implementacije	2	Obezbijediti odgovarajuće kriterijume za zapošljavanje carinika i neophodne obuke u vezi sa inspekcijom pošiljki	MORT - DŽS AZPŽS UC UIP	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	Obuke su predložene kroz IPA projekat „Jačanje kapaciteta, transpozicija acqui-ja i planiranje u životnoj sredini“, i kao dio aktivnosti regionalnog projekta „Program za pridruživanje EU za životnu sredinu (EPPA)“ .

2.	Regulativa Br.1007/2009/EZ (Trgovina proizvodima od foka)		3	Ojačati kapacitete za identifikovanje proizvoda od foke		IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	
3.	Regulativa Br. 995/2010/EU, Regulativa Br. 363/2012/EU i Regulativa Br. 607/2012/EU «Drvo»	Pripremiti i sprovesti poseban plan implementacije	4	Definisati zone koje su naročito osjetljive u pogledu nelegalne sječe ili drugih nelegalnih aktivnosti	MPRR UŠ UIP UC	IV kvartal 2018.	REALIZOVANO	Zoniranje je predviđeno kao jedna od aktivnosti Akcionog plana za suzbijanje bespravnih aktivnosti u šumarstvu 2019-2021. koji je Vlada usvojila 13.3.2019. Realizacija aktivnosti je predviđena tokom 2019. Realizacija aktivnosti je sprovedena tokom 2019. godine i rezultati će biti predstavljeni u Izvještaju o realizaciji Akcionog plana za 2019. godinu, koji će se dostaviti Vladi na razmatranje i usvajanje.
			5	Definisati instituciju koja je nadležna za monitoring i izdavanje sertifikata		IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	Za izvršavanje ove aktivnosti bilo je planirano organizovanje obuke kroz Twinning ili Taix instrument, tokom 2018. za šta nije bilo obezbijeđenih sredstava.

U podoblasti Zaštita prirode za period jul – decembar 2019. godine od 13 planiranih obaveza (7 u dijelu transpozicije i 6 u dijelu implementacije), realizovane su 3 (u dijelu implementacije), **te je stepen realizacije 23,1%**. Takođe, realizovane su i 2 obaveze koje su bile planirane za period januar – jun 2019. godine.

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE							
ZAŠTITA PRIRODE							
Br	Propis EU	Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Direktiva Savjeta 1999/22/EZ (Zoološki vrtovi)	1	Donošenje Zakona	MPRR MORT	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Nije dostavljeno obrzaloženje.
		2	Donošenje podzakonskog akta	MPRR MORT	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Nije dostavljeno obrzaloženje.
2.	Regulativa Savjeta Br. 2173/2005/EZ (FLEGT, uspostavljanje)	3	Donošenje Zakona	MPRR MORT	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Puna transpozicija biće finalizovana do dana ulaska u EU.
3.	Regulativa Komisije Br. 1024/2008/EZ (FLEGT, primjena)	4	Donošenje Zakona	MPRR MORT	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	
4.	Regulativa Br. 995/2010/EU (Drvo, obaveze operatera)	5	Donošenje Zakona	MPRR MORT	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	
5.	Delegirana regulativa Komisije Br. 363/2012/EU	6	Donošenje Zakona	MPRR MORT	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	

	(Drvo, organizacija monitoringa)							
6.	Implementaciona regulativa Komisije Br. 607/2012/EU (Drvo, sistem dužne pažnje - <i>due diligence system</i>)	7	Donošenje Zakona	MPRR MORT	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO		
PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA								
ZAŠTITA PRIRODE								
Br	Propis EU	Aktivnost		Radnje	Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Regulativa Br. 2173/2005/EZ i Regulativa Br. 1024/2008/EZ (FLEGT)	Pripremiti i sprovesti poseban plan implementacije	8	Spriječiti nelegalne prekogranične aktivnosti i obezbijediti bolju koordinaciju graničnih službi	MPRR UBHVFP UIP UC	I kvartal 2019.	REALIZOVANO	Navedene aktivnosti sprovode se kroz Akcioni plan za suzbijanje bespravnih aktivnosti u šumarstvu 2019-2021. djelovanjem Koordinacionog tijela koje je oformljeno za implementaciju Akcionog plana (u sastavu tog tijela uključeni predstavnici MPRR, UŠ, UC,UP,PU; UIP, Tužilaštvo i NVO).
2.	Regulativa Br. 995/2010/EU, Regulativa Br. 363/2012/EU i Regulati-va Br. 607/2012/EU «Drvo»	Pripremiti i sprovesti poseban plan implementacije	9	Spriječiti nelegalne prekogranične aktivnosti i obezbijediti bolju koordinaciju graničnih službi	MPRR UBHVFP UIP UC	I kvartal 2019.	REALIZOVANO	
3.	Direktiva 92/43/EEZ (Staništa)	Uspostaviti mrežu Natura 2000*	10	Kreirati osnov za istraživanja na licu mjesta u pripremnoj fazi procesa uspostavljanja Natura 2000 (povećati znanje o obavezama vezanim za uspostavljanje Natura 2000)	MORT AZPŽS	IV kvartal 2019.	REALIZOVANO	Obaveza je realizovana kroz IPA projekat „Uspostavljanje NATURA 2000 mreže” koji je finalizovan u aprilu 2019. predajom baze podataka AZPŽS.
			11	Finalizovati referentne liste staništa i vrsta		IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	U okviru IPA projekta „Uspostavljanje NATURA 2000 mreže” izrađen je nacrt referentnih lista staništa i vrsta i dopunjen je Katalog tipova staništa Crne Gore značajnih za evropsku uniju. Međutim kako je terenski rad još u toku isti ce se dalje dopunjavati tokom realizacije procesa teresnkog rada za svrhu identifikacije područja Nature 2000.
			12	Odrediti granice biogeografskih regiona i moguće izmjene Aneksa		IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	U okviru IPA projekta „Uspostavljanje NATURA 2000 mreže” definisane su granice biogeografskih regiona dok su potencijalne izmjene anexa date u formi predloga za jednu vrstu, ali su dalje

							konsultacije stručnih timova po ovom pitanju neophodne.
			13	Definisati koncept Natura 2000 u Crnoj Gori		IV kvartal 2019.	REALIZOVANO U okviru IPA projekta „Uspostavljanje NATURA 2000 mreže” definisan je sporazumu o konceptu Nature 2000 u Crnoj Gori.
			14	Potvrditi nacionalnu SCI i SPA metodologiju i kriterijume odabira		IV kvartal 2019.	REALIZOVANO U okviru IPA projekta „Uspostavljanje NATURA 2000 mreže” definisani su nacionalni kriterijumi za odabir Specijalnih zaštićenih područja (SPA), i definisana je metodologija terenskog rada kroz pripremne radove na uspostavljanju Posebnih područja zaštite (pSCI) koja će se dalje unapređivati iskustvima projekta i terenskog rada 2019. Koji je još u toku.
4.	Regulativa Br. 338/97/EZ, Regulativ a Br. 865/2006/EZ, Regulativa Br. 792/2012/EU, Regulativa Br. 791/2012/EU (CITES)	Pripremiti i sprovesti poseban akcioni plan sa planom za obuku zaposlenih u Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine, Ministarstvu finansija – Upravi carina, Upravi za inspekcijske poslove	15	Pripremiti Plan obuke	MORT, MF-UC, UIP	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO Obuke su predložene kroz IPA projekat „Jačanje kapaciteta, transpozicija acqui-ja i planiranje u životnoj sredini”, i kao dio aktivnosti regionalnog projekta „Program za pridruživanje EU za životnu sredinu (EPPA)” .

1.6 Industrijsko zagađenje

U podoblasti Industrijsko zagađenje realizovane su sve obaveze planirane za 2018. godinu.

U podoblasti Industrijsko zagađenje od planirane 4 obaveze za period jul – decembar 2019. godine (3 u dijelu transpozicije i 1 u dijelu implemenacije), realizovane su 3 (u dijelu transpozicije), **te je stepen realizacije 75%.**

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE							
INDUSTRIJSKO ZAGAĐENJE							
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Direktiva 2010/75/EU (Industrijske emisije)	1	Uredba o vrstama aktivnosti i postrojenjima za koje se izdaje integrisana dozvola	MORT	III kvartal 2019.	REALIZOVANO	Uredba je donešena na Sjednici Vlade od 7.11.2019.
		2	Uredba o kriterijumima za određivanje najboljih dostupnih tehnika	MORT	III kvartal 2019.	REALIZOVANO	„Sl list Crne Gore”, br. 35/19 od 24.6.2019.
		3	Uredba o kriterijumima za određivanje najboljih dostupnih tehnika, za primjenu standard kvaliteta, kao i za određivanje graničnih vrijednosti emisija u integrisanoj dozvoli	MORT	IV kvartal 2019.	REALIZOVANO	
PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA							
INDUSTRIJSKO ZAGAĐENJE							
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Regulativa br. 166/2006/EZ o registru zagađivača (PRTR)	4	Uspostaviti registar zagađivača (PRTR) sa bazom podataka o emisijama zagađivača	AZPŽS	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	UNDP finansira početnu identifikaciju postrojenja koja podliježu obavezama definisanim Zakonom o industrijskim emisijama. Za uspostavljanje registra zagađivača, sredstva će se obezbijediti kroz IPA II 2014-2020 (odobrena 2016), u iznosu od 235.294 EUR. Ugovor o uslugama kroz koji će biti obezbijeđena pomoć za uspostavljanje Registra zagađivača u fazi je ocjene ponuda, tačnije odobrenja Evaluacionog izvještaja Očekivani rok za potpisivanje ugovora sa izabranom kompanijom je, po trenutnim procjenama, april 2020. godine.

1.7 Hemikalije

U podoblasti Hemikalije od 4 preostale obaveze iz 2018. godine (2 u dijelu transpozicije i 2 u dijelu implementacije) realizovana je 1 (u dijelu implementacije), **te je stepen realizacije 25%.**

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE							
HEMIKALIJE							
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Regulativa br. 850/2004/EZ (POPs)	1	Zakon o upravljanju otpadom	MORT - DŽS	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	Predložene su izmjene Predloga zakona o upravljanju otpadom koje nijesu bile predmet Javne rasprave (zabrana plastičnih kesa i

							uvođenje depozitnog sistema) i koje zahtijevaju dodatne konsultacije sa članovima Radne grupe. Planirano je da zakon bude usvojen u I kvartalu 2020.
2.	Regulativa br. 2017/852/EZ o živi koja stavlja van snage Regulativu 1102/2008	2	Zakon o upravljanju otpadom	MORT - DŽS	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	Predložene su izmjene Predloga zakona o upravljanju otpadom koje nijesu bile predmet Javne rasprave (zabrana plastičnih kesa i uvođenje depozitnog sistema) i koje zahtijevaju dodatne konsultacije sa članovima Radne grupe. Planirano je da zakon bude usvojen u I kvartalu 2020.
PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA							
HEMIKALIJE							
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Regulativa br. 1272/2008/EZ o klasifikaciji, obilježavanju i pakovanju supstanci i smješa (CLP)	3	Uspostaviti «Centar za kontrolu trovanja» - (tijelo zaduženo za primanje informacija u vezi sa hitnim zdravstvenim intervencijama) i izvršiti dodatnu obuku kadrova (toksikologija)	MZ	IV kvartal 2018.	NEREALIZOVANO	Rok za uspostavljanje centra pomjeren je za 2020. Do tada je potrebno sprovesti dodatne obuke postojećeg kadra kao i nabavku potrebne opreme kako bi navedeni centar funkcionisao kao zasebna cjelina. Ministarstvo zdravlja u saradnji sa Kancelarijom Svjetske zdravstvene organizacije za Crnu Goru, planira da u toku 2019. kroz ekspertsku podršku Svjetske zdravstvene organizacije sprovede procjenu kapaciteta za navedeni Centar u skladu sa potrebama države.
2.	Regulativa Br. 850/2004/EZ (POPs)	4	Ažuriranje Nacionalnog implementacionog plana (NIP) za Stokholmsku konvenciju	MORT - DŽS AZPŽS CETI	IV kvartal 2018.	REALIZOVANO	Donešen na sjednici Vlade od 11.7.2019. i dostavljen Sekretarijatu konvencije.

U podoblasti Hemikalije, od 4 obaveze planirane za period jul – decembar 2019. godine (1 u dijelu transpozicije i 3 u dijelu implementacije) realizovane su 2 (1 u dijelu transpozicije i 1 u dijelu implementacije), **te je stepen realizacije 50%.**

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE							
HEMIKALIJE							
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Direktiva Savjeta 87/217/EEZ (Azbest)	1	Uredba o kriterijumima za određivanje najboljih dostupnih tehnika, za primjenu standard kvaliteta, kao i za određivanje graničnih vrijednosti emisija u integrisanoj dozvoli	MORT	IV kvartal 2019.	REALIZOVANO	“Sl list Crne Gore”, br. 35/19 od 24.6.2019

PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA						
HEMIKALIJE						
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status
1.	Regulativa br. 1907/2006/EZ o registraciji, ocjeni, ovlašćenju i restrikciji hemikalija (REACH)	2	Uspostaviti registar hemikalija u skladu sa REACH Regulativom	AZPŽS	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO
2.	Regulativa br. 528/2012/EZ (Stavljanje u promet i korišćenje biocidnih proizvoda)	3	Uspostaviti i voditi registar biocidnih proizvoda, koji su stavljeni u promet	AZPŽS	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO
3.	Regulativa br. 2017/852/EZ o živi stavljanju van snage Regulative 1102/2008	4	Obuka za adekvatno vršenje kontrole nad uvozom proizvoda koji sadrže živu	MORT UC UIP	III kvartal 2019.	REALIZOVANO

1.8 Buka

U podoblasti Buka realizovane su sve obaveze iz 2018. godine.

U podoblasti Buka, za period jul – decembar 2019. godinu planirana je realizacija 1 obaveze (u dijelu implementacije), i ista nije realizovana.

PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA							
BUKA							
Br	Naziv EU propisa		Mjera	Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Direktiva 2002/49/EZ (buka u životnoj sredini - END)	1	Izrada Strateških karata buke za glavne puteve ²	AZPŽS	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Za izradu navedenih karata sredstva će se obezbijediti iz budžeta Crne Gore, ukoliko sredstva iz IPA II 2014-2020 ne budu operativna u 2020.

1.9 Civilna zaštita

U podoblasti Civilna zaštita realizovane su sve obaveze iz 2018. godine.

U podoblasti Civilna zaštita, za period jul – decembar 2019. godine planirana je realizacija 1 obaveze (u dijelu implementacije), i ista nije realizovana.

PLAN PRIORITETNIH MJERA ZA IMPLEMENTACIJU PROPISA							
CIVILNA ZAŠTITA							
Br	Naziv EU propisa		Mjera	Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Direktiva 2007/60/EZ (Procjena i upravljanje rizikom od poplava)	1	Izrada Nacionalne procjene rizika od elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških nesreća i drugih nesreća	MUP (DVS)	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Zbog nedostatka finansijskih sredstava za angažovanje eksperata koji bi izradili tekst nacionalne procjene rizika od različitih vrsta hazarda (zemljotres, požari, poplave, odroni, klizišta, tehničko-tehnološke nesreće itd.) ova obaveza nije realizovana.

1.10 Klimatske promjene

U podoblasti Klimatske promjene realizovano je 15 obaveza iz 2018, **te je stepen realizacije 100%**.

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE							
KLIMATSKE PROMJENE							
Br	Naziv EU propisa		Mjera	Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Direktiva 2009/29/EZ kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 2003/87/EZ (Sistem trgovine emisija gasova sa efektom staklene bašte)	1	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.	REALIZOVANO	Predlog zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih

² Sredstva programirana kroz IPA II-Akcioni dokument za 2016.

2.	Regulativa 749/2014/EU o strukturi i formatu izvještaja, načinu izvještavanja i pregledu izvještaja	2	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.		promjena utvrđen je na sjednici Vlade od 17.10.2019.
3.	Regulativa Komisije br. 601/2012/EU (Izveštavanje o emisijama gasova sa efektom staklene bašte)	3	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.		
4.	Regulativa Komisije br. 600/2012/EU (Verifikacija izvještaja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte)	4	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.		
5.	Odluka Komisije 2011/278/EU (Alokacija emisijskih kvota)	5	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.		
6.	Regulativa Komisije 1031/2010/EU (Aukcije GHG emisijskih kvota)	6	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.		
7.	Regulativa 517/2014/EU (F-gasovi)	7	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.		
8.	Regulativa Komisije 389/2013/EU (Registar)	8	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.		
9.	Direktiva 2008/101/EZ (ETS Avijacija)	9	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.		
10.	Odluka Komisije 2009/450/EZ (Avijacija I)	10	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.		
11.	Regulativa br. 1005/2009/EZ (Supstance koje oštećuju ozonski omotač - ODS)	11	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.		
12.	Regulativa br. 525/2013/EU (Mehanizam monitoringa)	12	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.		
13.	Odluka br. 406/2009/EZ (Podjela napora)	13	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.		
14.	Direktiva 2009/30/EZ (Kvalitet goriva)	14	Donošenje Zakona	MORT - DKP ME	IV kvartal 2018.		
15.	Direktiva 1999/94/EZ (Informacije za potrošače)	15	Zakon o zaštiti klime	MORT - DKP	IV kvartal 2018.		

U podoblasti Klimatske promjene za period jul – decembar 2019. godine planirana je realizacija 5 obaveza (u dijelu transpozicije), od čega nijedna nije realizovana.

PLAN MJERA ZA POSTIZANJE PUNE TRANSPOZICIJE							
KLIMATSKE PROMJENE							
Br	Naziv EU propisa	Mjera		Institucija	Rok	Status	Komentar
1.	Regulativa br. 510/2011/EU (Standardi CO2 emisija iz novih „kombi“ vozila)	1	Izrada i donošenje Zakona	MSP MUP MORT	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Do kraja IV kvartala 2020. planirana je izrada Zakona o homologaciji vozila kojim će biti implementirana navedena regulativa.
2.	Regulativa br. 443/2009/EZ (Standardi CO2 emisija iz novih putničkih vozila)	2	Izrada i donošenje Zakona	MSP MUP MORT	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	

3.	Regulativa Komisije br. 1014/2010/EU (Monitoring i izvještavanje o registraciji novih putničkih vozila)	3	Izrada i donošenje Zakona	MUP MSP MORT	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Nije dostavljeno obrzaloženje.
4.	Regulativa Komisije br. 63/2011/EU (Odstupanja od specifičnih ciljeva emisija CO ₂)	4	Izrada i donošenje Zakona	MUP MSP MORT	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Nije dostavljeno obrzaloženje.
5.	Regulativa Komisije br. 725/2011/EU (Odobrenje i sertifikacija inovativnih tehnologija)	5	Izrada i donošenje Zakona	MSP	IV kvartal 2019.	NEREALIZOVANO	Do kraja IV kvartala 2020. planirana je izrada Zakona o homologaciji vozila kojim će biti implementirana navedena regulativa

3. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE PROCESA IMPLEMENTACIJE AKCIONOG PLANA

Kako je veliki broj nerealizovanih obaveza planiranih za 2018. godinu, neophodno je akcenat staviti na ubrzanje procesa njihove realizacije. Takođe, imajući u vidu da je transpozicija trebalo da bude u potpunosti finalizovana do kraja 2018. godine, a da još uvijek ista nije završena u svim oblastima, potrebno je uložiti dodatne napore za realizaciju obaveza u dijelu transpozicije.

Kako je prepoznato i *Drugim polugodišnjim izvještajem o realizaciji Akcionog plana Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena za period 2018-2020. za izvještajni period januar – jun 2019. godine*, u cilju unapređenja procesa implementacije Akcionog plana Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena za period 2018-2020. i poštovanja rokova za realizaciju obaveza definisanih u okviru istog neophodno je:

- Uložiti dodatne napore u cilju pravovremene realizacije planiranih obaveza iz svih 10 podoblasti Poglavlja 27;
- **Unaprijediti koordinaciju i komunikaciju** između relevantnih institucija kada su u pitanju obaveze za čiju realizaciju je nadležno više od jedne institucije, te osnažiti međuinstitucionalnu saradnju na svim nivoima;
- **U većoj mjeri koristiti raspoložive finansijske mehanizme**, kao i mogućnosti pružanja ekspertske pomoći kroz TAIEX instrument. U ovom trenutku kao zemlji kandidatu, za ispunjavanje obaveza iz Poglavlja 27 Crnoj Gori je na raspolaganju Instrument za pretprijetupnu podršku (IPA) (četiri bilateralna (BiH-CG; CG-ALB; CG-RKS i SRB-CG); dva trilateralna (HR-BiH-CG i ITL-ALB-CG) i tri transnacionalna programa (Dunavski, Mediteranski i Jadransko-jonski)), međunarodni finansijski mehanizmi, kao što su Globalni fond za životnu sredinu (GEF) i Zeleni klimatski fond (GCF), kao i bilateralna podrška razvijenih zemalja članica EU, koji obezbjeđuju sredstva i podršku zemljama kandidatima na Zapadnom Balkanu za potrebe zaštite životne sredine i borbe protiv klimatskih promjena (Švedska, Norveška, Finska, Austrija, Njemačka i dr.).
- Osigurati **odgovoran i posvećen pristup** realizaciji preostalih obaveza iz *Akcionog plana Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena za period 2018-2020.*